

خسارت تاخیر تادیه «دین» چگونه محاسبه می شود؟

مطمئناً در دنیای پرتلاطم امروزی، یکی از موضوعاتی که می تواند جوامع بشری را از اختلافات شخصی و جمعی در امان بدارد، «آشنایی با حقوق متقابل افراد با یکدیگر و قانون» است که مهمترین اثر این آشنایی و آگاهی را می توان در پیشگیری از وقوع بسیاری از مشکلات حقوقی دانست؛ بنابراین، امروز تلاش داریم تا موضوع «خسارت تاخیر تادیه» را بررسی کنیم.

مطمئناً در دنیای پرتلاطم امروزی، یکی از موضوعاتی که می تواند جوامع بشری را از اختلافات شخصی و جمعی در امان بدارد، «آشنایی با حقوق متقابل افراد با یکدیگر و قانون» است که مهمترین اثر این آشنایی و آگاهی را می توان در پیشگیری از وقوع بسیاری از مشکلات حقوقی دانست؛ بنابراین، امروز تلاش داریم تا موضوع «خسارت تاخیر تادیه» را بررسی کنیم. در پایان رسیدگی به برخی از شکایات و ها، بخشی از حکم این است که یک طرف باید خسارتی را که به دیگری وارد کرده است، جبران کند، اما کم نیستند مواردی که فرد محکوم به پرداخت خسارت زیر بار نمی رود و دیر اقدام به پرداخت آن می کند. قانونگذار در این مورد برای جلوگیری از بروز مشکل و خسارت بیشتر زیان دیده، «خسارت تاخیر تادیه» را مطرح کرده است.

شرایط مطالبه خسارت تاخیر تادیه چیست؟ خسارت تاخیر تادیه در دعاوی قابل مطالبه است که موضوع اختلاف، دین (بدهی) و آن هم از نوع وجه رایج ایران باشد همچنین سررسید مشخصی در پرداخت آن پیش بینی شده باشد. یعنی موضوع تعهد پرداخت وجه نقد از سوی خواننده به خواهانده باشد و در غیر این صورت، مانند تعهد به تحویل کالا و انجام خدمات و حتی پرداخت وجه نقد غیر رایج در ایران، موضوع خسارت تاخیر تادیه نخواهد بود. اگر مدیون در سررسید پرداخت خسارت به دلیلی خسارت را پرداخت نکرد و تاخیر ایجاد شد، باید ثابت کند که به دلیل ناتوانی مالی (اعسار) و مواردی از این قبیل، تاخیر داشته است.

ملاک محاسبه تاریخ خسارت تاخیر تادیه چه زمانی است؟ اگر طرفین در خصوص مبدأ زمانی محاسبه خسارت توافقی شفاهی یا کتبی داشته باشند بر اساس جواز ماده ۱۰ قانون مدنی، ماده ۲۲۰ این قانون و انتهای ماده ۵۲۲ قانون آیین دادرسی، توافق آنها محترم خواهد بود و دادگاه به میزان و شرایط آن حکم صادر می کند. در مورد مطالبات پولی، بیشتر مورد قبول و تمایل دادگاه و ها تاریخ صدور حکم است و در خصوص اوراق تجاری، مهریه و اسناد موضوع آیین نامه اجرای مفاد اسناد رسمی رویه صدور احکام بر مبنای تاریخ سررسید بدهی است. خسارت تاخیر تادیه سفته و برات از چه زمانی محاسبه میشود؟ مطابق ماده 304 و 309 قانون تجارت، خسارت تاخیر تادیه به مبلغ اصلی برات یا سفته که بواسطه عدم تادیه اعتراض شده است از روز اعتراض محسوب میشود و از عبارت (روز اعتراض) تاریخ ثبت و اخواستنامه در دفتر دادگاه استفاده میشود نه تاریخ ابلاغ و اخواست و ماده 721 قانون آیین دادرسی مدنی ناظر به دعاوی مستند به برات و سفته و اخواست شده نیست.

تعهد صادرکننده اسناد تجاری در مقابل دارنده آن به چه معنایی میباشد؟ تعهد صادرکننده اسناد تجاری در مقابل دارنده آن به چه معنایی میباشد؟ به رابطه حقوقی که به موجب آن شخص در برابر دیگری ملزم به رعایت امری شود در اصطلاح «تعهد» گفته می شود. در نگاه کلی و تر به طور معمول دین اعم از تعهد است اما در معنای خاص عهده شخص به نفع دیگری است. رایج در روزگار ما دین جنبه منفی تعهد مالی یعنی بدهی است. اگر دین با تاخیر پرداخت شود میتوان از فرد خسارت گرفت؟ اگر دین در موعد مقرر ادا شود که در عمل بحثی نخواهد بود اما اگر دین با تاخیر ادا شود آن وقت است که به مدیون خسارت وارد می شود.

امکان مطالبه قانونی خسارتی با عنوان خسارت تاخیر تادیه دین (که در حقیقت جبران کاهش ارزش پول است) در عمل فراهم شده است. در دعاوی که موضوع آن دین و از نوع وجه رایج بوده و با مطالبه داین، مدیون در عین توانایی مالی از پرداخت امتناع کرده در صورت تغییر فاحش قیمت سالانه از زمان سررسید تا هنگام پرداخت و پس از مطالبه طلبکار، دادگاه با رعایت تناسب شاخص سالانه که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعیین می گردد، محاسبه و مورد حکم قرار خواهد داد، مگر اینکه طرفین به نحو دیگری مصالحه نمایند.

اگر مهریه وجه نقد در سالهای پیش تعیین شده باشد در زمان حال چگونه محاسبه میشود؟ چنانچه مهریه وجه رایج باشد متناسب با تغییر شاخص قیمت سالانه زمان تادیه نسبت به سال اجرای عقد که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعیین می شود محاسبه و پرداخت خواهد شد مگر اینکه زوجین در حین اجرای عقد به نحو دیگری تراضی کرده باشند.

مثلاً چنانچه مهریه زن در سال 1350 معادل 200 هزار تومان وجه نقد تعیین شده باشد اگر زن در سال 1395 قصد مطالبه مهریه خود را داشته باشد بر اساس شاخص بانک مرکزی معادل 325 میلیون خواهد شد. اگر مهریه شما به صورت وجه نقد در سالهای گذشته بود و قصد تبدیل آن به نرخ روز را داشتید میتوانید به صفحه محاسبه مهریه مراجعه کنید و برای محاسبه مهریه اقدام نمائید.

در حال حاضر خسارت تأخیر تادیه چک از چه زمانی قابل مطالبه میباشد؟ نظریه های متفاوتی بیان شده است. گروهی معتقدند که خسارت تأخیر تادیه چک از زمان تاریخ سررسید چک میباشد چراکه در زمان سررسید صادرکننده باید بدهی را پرداخت نموده است. گروه دیگری معتقد میباشدند که خسارت تأخیر تادیه چک از زمان برگشت خوردن چک قابل مطالبه میباشد زیرا دارنده اعتراض خود را با برگشت زدن چک اعلام کرده است.

در آخر گروهی هستند که معتقدند از زمانی دارنده چک میتواند خسارت تأخیر تادیه را مطالبه کند که علاوه بر برگشت زدن چک، دادخواست مطالبه وجه نیز بدهد که در حال حاضر با توجه به رویه قضایی قابل اجرا میباشد.

چکی که در سال 1390 و به مبلغ 20 میلیون صادر شده وصول نشود چه مقدر خسارت به آن تعلق میگیرد؟ در صورتیکه در زمان سررسید چک که همان سال 1390 بوده است دارنده چک را برگشت زده و برای مطالبه وجه چک اقدام کرده باشد میزان خسارت تأخیر تادیه حدوداً در این مدت 30 میلیون تومان خواهد بود که با جمع مبلغ اصلی معادل 50 میلیون تومان از صادرکننده چک قابل مطالبه میباشد.